ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ KARL ROEMER της 11ης Φεβρουαρίου 1960*

Περιεχόμενα

I — Εισαγωγή 421

1) Αντικείμενο της δίκης 421

2) Παραδεκτό 421

3) Άλλα ζητήματα παραδεκτού, ιδίως η τήρηση της προθεσμίας ασκήσεως των προσφυγών 421

II — Πρέπει να ακυρωθούν οι προσβαλλόμενες αποφάσεις λόγω παρόδου της μεταβατικής περιόδου; 422

1) Απόδειξη της εκδόσεως των αποφάσεων 422

2) Ποια είναι η επίδραση της παρόδου της μεταβατικής περιόδου επί των εξουσιών της Ανωτάτης Αρχής; 423

Α) Περιεχόμενο του άρθρου 10, έβδομη παράγραφος της Συμβάσεως 423

Β) Σχέση μεταξύ του άρθρου 10, έβδομη παράγραφος, και άρθρου 23 της Συμβάσεως 426

Γ) Κοινοποίηση των προσβαλλομένων αποφάσεων μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου 426

III — Συμμετοχή της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων στην έρευνα των προϋφισταμένων ειδικών τιμολογίων, σύμφωνα με το άρθρο 10, έβδομη παράγραφος, της Συμβάσεως 427

IV — Πρέπει να ακυρωθούν οι προσβαλλόμενες αποφάσεις για παράβαση της Συνθήκης; 429

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

1) Γενικές παρατηρήσεις επί της ερμηνείας του άρθρου 70 της Συνθήκης 429

A) Ερμηνεία του άρθρου 70, πρώτη παράγραφος 429

B) Ερμηνεία του άρθρου 70, τέταρτη παράγραφος 432

2) Εφαρμογή του άρθρου 70, τέταρτη παράγραφος, στην προκειμένη περίπτωση 436

A) Η αρχή του άρθρου 2 436

B) Η απαγόρευση επιδοτήσεων του άρθρου 4 436

Γ) Άρθρο 67 της Συνθήκης 437

Δ) Ίση πρόσβαση στην παραγωγή 438

Ε) Καθορισμός των πιο χαμηλών τιμών 438

ΣΤ) Επέκταση και βελτίωση της παραγωγής 439

Ζ) Επιλογή του τόπου αφετηρίας υπολογισμού των εξόδων μεταφοράς ... 439

Η) Κανονισμός εφοδιασμός της κοινής αγοράς 439

Θ) Απαιτήσεις της περιφερειακής πολιτικής 440

Ι) Η αρχή της διατηρήσεως της κυκλοφορίας 442

3) Συμπέρασμα 443

4) Προθεσμίες που παρασχέθηκαν για την τροποποίηση των ειδικών τιμολογίων 443

V — Γενικό συμπέρασμα 444

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

I — Εισαγωγή

Στο πλαίσιο των δικών των οποίων επελήφθη το Δικαστήριο για τα τιμολόγια μεταφορών, σας υποβάλλω σήμερα τις προτάσεις μου που αφορούν την προσφυγή της Société d'Exploitation Minière des Pyrénées, SA, Ollette (Ανατολικά Πυρηναία) η οποία εκμεταλλεύεται σιδηρομετάλλευμα στο διαμέρισμα αυτό, την προσφυγή του σπουδαιότερου πελάτη αυτής της εταιρίας, της Compagnie des Hauts Fourneaux et Fonderies de Givors, Établissements Prenat, SA, Givors (Rhône), και τέλος την προσφυγή της Compagnie des Ateliers et Forges de la Loire, SA, Saint-Étienne.

1) *Αντικείμενο της δίκης*

Οι τρεις αυτές επιχειρήσεις προσέβαλαν δύο αποφάσεις της Ανωτάτης Αρχής:

α) Η Compagnie des Hauts Fourneaux et Fonderies de Givors και η Société d'Exploitation Minière des Pyrénées προσέβαλαν μια απόφαση η οποία διέτασσε την προοδευτική κατάργηση ορισμένων ειδικών τιμολογίων της SNCF, για τη μεταφορά σιδηρομεταλλεύματος από τα ορυχεία της Δυτικής Γαλλίας και των Πυρηναίων (πρόκειται για την απόφαση της Ανωτάτης Αρχής της 9ης Φεβρουαρίου 1958, η οποία κοινοποιήθηκε στη Γαλλική Κυβέρνηση με έγγραφο της 12ης Φεβρουαρίου 1958 και δημοσιεύθηκε στην *Journal Officiel* της 3ης Μαρτίου 1958, σ. 127)·

β) Η Compagnie des Ateliers et Forges de la Loire προσέβαλε μια απόφαση που διέτασσε την προοδευτική κατάργηση ορισμένων ειδικών τιμολογίων της SNCF για τη μεταφορά ορυκτών καυσίμων (απόφαση της Ανωτάτης Αρχής της 9ης Φεβρουαρίου 1958, η οποία κοινοποιήθηκε επίσης στη Γαλλική Κυβέρνηση με έγγραφο της 12ης Φεβρουαρίου 1958 και δημοσιεύθηκε στην *Journal Officiel* της 3ης Μαρτίου 1958, σ. 111).

2) *Παραδεκτό*

Η Ανωτάτη Αρχή προέβαλε ήδη κατά την έγγραφη διαδικασία το απαράδεκτο των απολύτως συμπιπτόντων αιτημάτων των δύο πρώτων επιχειρήσεων που δεν επιθυμώ να επαναλάβω εδώ, κατά το μέτρο που αφορούν αποσπάσματα της αποφάσεως τα οποία δεν αφορούν τα ειδικά τιμολόγια που ενδιαφέρουν τις προσφεύγουσες (5 α και β της αποφάσεως). Οι προσφεύγουσες δεν έλαβαν θέση επί της ενστάσεως αυτής κατά την έγγραφη διαδικασία. Όταν όμως ρωτήθηκαν επί του θέματος αυτού κατά τη συζήτηση, αναγνώρισαν την ακρίβεια αυτής της διαπιστώσεως και δήλωσαν ότι είναι σύμφωνες να δεχθούν ότι τα αποσπάσματα αυτά της αποφάσεως δεν είναι επίδικα. Αυτή η δήλωση των προσφευγουσών, η οποία περιορίζει τα αρχικά αιτήματα, πρέπει να λογισθεί ως μερική παραίτηση. Το Δικαστήριο δεν χρειάζεται επομένως να ερευνήσει αυτό το μέρος των αιτημάτων.

3) *Άλλα ζητήματα παραδεκτού, ιδίως η τήρηση της προθεσμίας ασκήσεως των προσφυγών*

Τα ζητήματα παραδεκτού δεν γεννούν κανένα ειδικό πρόβλημα.

Οι προσφυγές στρέφονται κατά ατομικών αποφάσεων της Ανωτάτης Αρχής οι οποίες αφορούν άμεσα τις προσφεύγουσες. Δεδομένου ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις δεν κοινοποιήθηκαν ούτε ανακοινώθηκαν στις προσφεύγουσες, η δημοσίευσή τους στην *Journal Officiel des Communautés* αποτελεί αφετηρία ασκήσεως των προσφυγών. Με βάση αυτήν την ημερομηνία και λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις της Συνθήκης και τον προηγούμενο Κανονισμό Διαδικασίας του Δικαστηρίου που εφαρμόζεται ακόμη στην προκειμένη περίπτωση, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι οι προσφυγές ασκήθηκαν εμπροθέσμως.

Μετά τις σύντομες προκαταρκτικές αυτές παρατηρήσεις προχωρώ αμέσως στα επίδικα θέματα.

II — Πρέπει να ακυρωθούν οι προσβαλλόμενες αποφάσεις λόγω παρόδου της μεταβατικής περιόδου;

Όπως και στις δίκες που αφορούσαν τα γερμανικά ειδικά τιμολόγια, πρώτο θέμα που πρέπει να λυθεί εδώ από το Δικαστήριο είναι αν οι αποφάσεις της Ανωτάτης Αρχής εκδόθηκαν εμπροθέσμως, δηλαδή πριν από την πάροδο της μεταβατικής περιόδου ή μήπως πρέπει να ακυρωθούν διότι δεν τηρήθηκε αυτή η προϋπόθεση.

Αυτό που πρέπει να επισημανθεί καταρχάς στην υπόθεση αυτή είναι ότι οι λόγοι ακυρώσεως των προσφευγουσών τροποποιήθηκαν επί του σημείου αυτού κατά την έγγραφη διαδικασία. Πράγματι, στα δικόγραφα των προσφυγών αναφέρεται ότι:

«Οι εξουσίες που χορηγήθηκαν με τη Σύμβαση — άρθρο 1 και άρθρο 10 — στην Ανωτάτη Αρχή (...) είχαν λήξει όταν αυτή κοινοποίησε(...), με έγγραφο της 12ης Φεβρουαρίου 1958, (...) την άρνησή της.»,

ενώ στο δεύτερο υπόμνημα αναγράφονται τα εξής:

«όλο το πρόβλημα είναι αν η απόφαση από μόνη της αποτελεί απόδειξη της ημερομηνίας που φέρει, αν από την απλή μνεία μιας ημερομηνίας προσλαμβάνει η ημερομηνία αυτή το χαρακτήρα βεβαίας ημερομηνίας (...) Εφόσον πρόκειται για ατομικές αποφάσεις, η βεβαία ημερομηνία θα προκύψει από την κοινοποίηση».

Υπό τη δεύτερη μορφή του ο λόγος ακυρώσεως αφορά επομένως μόνο στον τρόπο της αποδείξεως ότι μια απόφαση ελήφθη σε δεδομένη στιγμή.

1) *Απόδειξη της εκδόσεως των αποφάσεων*

Αν αντιμετωπισθεί μόνον η τελευταία αυτή άποψη, η λύση του ζητήματος ελάχιστες μπορεί, κατά τη γνώμη μου, να δημιουργήσει δυσκολίες. Αντίθετα από ό,τι συμβαίνει στο ιδιωτικό δίκαιο, στις δημόσιες πράξεις ισχύει η αρχή ότι ελλείψει ειδικών κανόνων αποτελούν απόδειξη για όλα τους τα μέρη, δηλαδή απολάβουν τεκμηρίου γνησιότητας εφόσον δεν αποδεικνύεται το εναντίον. Η αρχή αυτή υφίσταται στο γαλλικό δίκαιο (βλ. Waline, *Droit administratif*, όγδοη έκδοση, σ. 865), καθώς επίσης και, παραδείγματος χάρη, στο γερμανικό διοικητικό δίκαιο (βλ. Turegg, *Lehrbuch des Verwaltungsrechts*, τρίτη έκδοση, σ. 22). Έτσι, ούτε

στα εθνικά διοικητικά δίκαια ούτε στη Συνθήκη ΕΚΑΧ η κοινοποίηση δεν χρειάζεται να αποτελέσει την απόδειξη ότι μια διοικητική πράξη εκδόθηκε σε δεδομένη στιγμή. Όταν επομένως τα έγγραφα της Ανωτάτης Αρχής προς τη Γαλλική Κυβέρνηση που προσβλήθηκαν αναφέρουν ότι οι αποφάσεις της Ανωτάτης Αρχής εκδόθηκαν στις 9 Φεβρουαρίου 1958, η βεβαίωση αυτή ισχύει εφόσον δεν αναφέρθηκε κανένα στοιχείο για να την ανατρέψει.

2) *Ποια είναι η επίδραση της παρόδου της μεταβατικής περιόδου επί των εξουσιών της Ανωτάτης Αρχής;*

Το ζήτημα προσλαμβάνει διαφορετική όψη αν γίνει δεκτό ότι μια διοικητική πράξη δεν εκδίδεται παρά κατά τη στιγμή που κοινοποιείται. Εκκινώντας από αυτήν την άποψη, το γεγονός ότι οι προβαλλόμενες αποφάσεις ελήφθησαν από την Ανωτάτη Αρχή πρίν από την πάροδο της μεταβατικής περιόδου, δεν κοινοποιήθηκαν όμως στη Γαλλική Κυβέρνηση παρά μετά την ημερομηνία αυτή, προσλαμβάνει αξία. Πρέπει επομένως να αναρωτηθεί κανείς αν η πάροδος της μεταβατικής περιόδου έχει αποφασιστική σημασία για τις εξουσίες της Ανωτάτης Αρχής σε θέματα ειδικών τιμολογίων και, σε καταφατική περίπτωση, αν η «θεωρία της παραλαβής» την οποία υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες στα δικόγραφά τους πρέπει να γίνει δεκτή για τις αποφάσεις της Ανωτάτης Αρχής.

Από τις αιτιολογικές σκέψεις των προσβαλλομένων αποφάσεων προκύπτει ότι η Ανωτάτη Αρχή τις στήριξε επί του άρθρου 70 της Συνθήκης και επί του άρθρου 10 της Συμβάσεως. Η μεταβατική περίοδος έληξε τα μεσάνυχτα της 9ης Φεβρουαρίου 1958. Τούτο αποτελεί αναμφισβήτητο και αντικειμενικά ακριβές γεγονός, όπως αποδεικνύεται από τις διατάξεις αυτής της ίδιας της Συμβάσεως (άρθρο 1, παράγραφος 4, άρθρο 8), σε συνδυασμό με το έγγραφο της Ανωτάτης Αρχής της 7ης Φεβρουαρίου 1953 (*Journal Officiel de la CECA* σ. 5). Στο τέλος της μεταβατικής περιόδου οι διατάξεις της Συμβάσεως περί των μεταβατικών διατάξεων (πλην των ρητών εξαιρέσεων) έπαυσαν να ισχύουν. Τα μέτρα εκτελέσεως χάνουν την ισχύ τους κατά τον ίδιο χρόνο (άρθρο 1, παράγραφος 5, της Συμβάσεως).

Αφού δεν προβλέπεται καμιά εξαίρεση στο άρθρο 10 (πλην της εξαιρέσεως της ένατης παραγράφου που δεν μας ενδιαφέρει εδώ), η έβδομη παράγραφος του άρθρου 10, δηλαδή η διάταξη για τα προϋφιστάμενα ειδικά τιμολόγια, δεν εφαρμόζεται πλέον μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου.

Πριν συναχθούν νέα συμπεράσματα πρέπει να ερευνηθεί καταρχάς το περιεχόμενο αυτής της διατάξεως.

Α) Περιεχόμενο του άρθρου 10, έβδομη παράγραφος, της Συμβάσεως

Η έβδομη παράγραφος του άρθρου 10 ρυθμίζει δύο ζητήματα:

α) Τα τιμολογιακά μέτρα που αναφέρονται στην τέταρτη παράγραφο του άρθρου 70 και τα οποία ισχύουν κατά τη σύσταση της Ανωτάτης Αρχής γνωστοποιούνται σ' αυτήν· πρόκειται εδώ για ειδικά εσωτερικά τιμολογιακά μέτρα προς το συμφέρον μιας ή περισσοτέρων επιχειρήσεων παραγωγής άνθρακα και χάλυβα.

β) Η Ανωτάτη Αρχή πρέπει να παράσχει για την τροποποίησή τους τις αναγκαίες προθεσμίες ώστε να αποφευχθεί οποιαδήποτε σοβαρή οικονομική διαταραχή.

των συμπληρωματικών διατάξεων που προβλέπονται στη Σύμβαση. Αυτές παύουν να ισχύουν στο τέλος της μεταβατικής περιόδου.

Στην προκειμένη περίπτωση μας ενδιαφέρει μόνον το δεύτερο τμήμα αυτής της διατάξεως. Η έννοιά της μπορεί να ερμηνευθεί κατά διαφόρους τρόπους:

Πρέπει επομένως να διαπιστωθεί ακριβώς αυτό το οποίο κατά τη Σύμβαση συνιστά παρέκκλιση από τη Συνθήκη ή συμπληρωματική διάταξη.

α) Η έβδομη παράγραφος αποτελεί κανόνα ο οποίος εξουσιοδοτεί την Ανωτάτη Αρχή να απαιτεί τις τροποποιήσεις των προϋφισταμένων τιμολογίων.

Για τα ειδικά τιμολόγια το ζήτημα έχει επομένως ως εξής:

β) Η έβδομη παράγραφος υποχρεώνει την Ανωτάτη Αρχή να ερευνά τα προϋφιστάμενα ειδικά τιμολόγια πριν από την πάροδο της μεταβατικής προθεσμίας και να απαιτεί ενδεχομένως την τροποποίησή τους χωρίς να περιορίζει στην προθεσμία αυτή την εξουσία της Ανωτάτης Αρχής.

Διατάσσει το άρθρο 10, έβδομη παράγραφος, τροποποίηση ορισμένων ειδικών τιμολογίων ή μήπως η εντολή τροποποιήσεως των τιμολογίων αυτών βρίσκεται στην ίδια τη Συνθήκη και υπονοείται στο άρθρο 10, έβδομη παράγραφος, της Συμβάσεως;

γ) Η έβδομη παράγραφος δίδει μόνον στην Ανωτάτη Αρχή τη δυνατότητα να παραχωρεί προθεσμίες διασφαλίσεως.

Υπέρ της δεύτερης δυνατότητας συνηγορεί καταρχάς το κείμενο της έβδομης παραγράφου. Αν το κανονιστικό περιεχόμενο αυτής της διατάξεως χρησίμευε να στηρίξει αυτή την εξουσία εντολής τροποποιήσεως των ειδικών τιμολογίων, δεν θα μνημονευόταν μόνον σχεδόν εν παρόδω, όπως στην προκειμένη περίπτωση, σε μια φράση της οποίας κύριος σκοπός είναι να επιτρέψει προθεσμίες για την τροποποίηση.

Η έννοια και το περιεχόμενο της διατάξεως αυτής δεν μπορούν να προσδιορισθούν παρά μόνο με προσφυγή στο ίδιο το κείμενο της Συνθήκης και αντιμετωπίζοντας τη Σύμβαση με τη Συνθήκη stricto sensu.

Αυτό όμως που είναι προπαντός σημαντικό είναι ότι η ίδια η Συνθήκη περιλαμβάνει ορισμένες διατάξεις οι οποίες, σύμφωνα με την έννοιά τους και τον σκοπό τους, μπορούν επίσης να εφαρμοσθούν στα ειδικά τιμολόγια.

Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 1 της Συμβάσεως, οι διατάξεις της Συνθήκης εφαρμόζονται από της ενάρξεως της ισχύος της με την επιφύλαξη των παρεκκλίσεων και

Ιδού το άρθρο 4 της Συνθήκης:

«Θεωρούνται ότι δεν συμβιβάζονται με την Κοινή Αγορά Άνθρακος και Χάλυβος και κατά συνέπεια καταργούνται και απαγορεύονται εντός της Κοινότητος, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην παρούσα Συνθήκη:

(...)

β) Τα μέτρα ή κάθε πρακτική που εισάγουν διάκριση μεταξύ παραγωγών, μεταξύ αγοραστών ή μεταξύ καταναλωτών, ιδίως όσον αφορά (...) τα τιμολόγια των μεταφορών(...)

γ) Οι επιδοτήσεις (...) που χορηγούνται από τα κράτη (...)».

Δεν υπάρχει λόγος εδώ να μνημονεύσομε ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, το άρθρο 4 δεν είναι μόνο προγραμματική δήλωση αλλά συνιστά επίσης άμεσα ισχύον δίκαιο, με υποχρεωτική ενέργεια για τα κράτη και για τις επιχειρήσεις και ότι οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται κατά τρόπο ανεξάρτητο εφόσον δεν επαναλήφθηκαν σε άλλα χωρία της Συνθήκης. Θα ήθελα όμως να παρατηρήσω ότι η Σύμβαση περιλαμβάνει, προκειμένου περί των συμπράξεων, διάταξη κατά την οποία οι απαγορεύσεις που αναφέρει το άρθρο 65 εφαρμόζονται μετά την παρέλευση της προθεσμίας που ορίζει η Ανωτάτη Αρχή (άρθρο 12). Ασφαλώς, το άρθρο 10 περιέχει διαφορετική διατύπωση για τα ειδικά τιμολόγια, αλλά είναι η ίδια σκέψη: η Ανωτάτη Αρχή μπορεί να απωθήσει την εφαρμογή των απαγορευτικών κανόνων της Συνθήκης καθορίζοντας προθεσμίες. Από αυτό προκύπτει ότι αυτή η ίδια η Συνθήκη απαιτεί την κατάργηση των ειδικών τιμολογίων όταν δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 70, έβδομη παράγραφος. Η Σύμβαση δεν χορήγησε την εξουσία στην Ανωτάτη Αρχή να απαιτεί την κατάργηση των ειδικών τιμολογίων.

Το έργο της Ανωτάτης Αρχής είναι να ερευνά τις δηλώσεις σχετικά με τα ειδικά τιμολόγια και όταν καταλήγει ότι τα τιμολόγια αυτά δεν είναι σύμφωνα με τις αρχές της Συνθήκης και ότι η Συνθήκη διατάσσει επομένως την κατάργησή τους, μετριάζει την αυστηρότητα εφαρμογής των διατάξεων αυτών χορηγώντας προθεσμίες σε συνάρτηση με τις περιστάσεις κάθε περιπτώσεως. Κατά τη Σύμβαση περί των μεταβατικών διατάξεων αυτή είναι η μόνη εξουσία της Ανωτάτης Αρχής στα θέματα των προϋφισταμένων ειδικών τιμολογίων. Είναι επομένως ανακριβές να γίνεται συζήτηση για δοθείσα άδεια στα προϋφιστάμενα ειδικά τιμολόγια που συμβιβάζονται με τη Συνθήκη. Νομικά δεν είναι αναγκαία η άδεια αυτή και κατά συνέπεια δεν μνημονεύεται ούτε στην έβδομη παράγραφο του άρθρου 10.

Αν γίνει δεκτό για τα ειδικά τιμολόγια ότι μόνον η δεύτερη φράση του άρθρου 10, έβδομη παράγραφος, αποτελεί παρέκκλιση ή συμπληρωματική διάταξη της Συμβάσεως σε σχέση με τις διατάξεις της Συνθήκης:

«Η Ανωτάτη Αρχή οφείλει να παράσχει προθεσμίες για την κατάργηση των ειδικών τιμολογίων που είναι ασυμβίβαστα με τη Συνθήκη.»

Το χαρακτηριστικό αυτό του κανονιστικού περιεχομένου του άρθρου 10, έβδομη παράγραφος, δείχνει συγχρόνως κατά σαφή τρόπο αυτό που συνέβη όταν η διάταξη αυτή έπαυσε να ισχύει μετά την πάροδο της μεταβατικής περιόδου: αυτό που εξαφανίσθηκε είναι μόνο η εξουσία της Ανωτάτης

Αρχής να παρέχει προθεσμίες σύμφωνα με την έβδομη παράγραφο για την κατάργηση των προϋφισταμένων ειδικών τιμολογίων αλλά αντιθέτως δεν είναι δυνατόν να λεχθεί ότι οι γενικές απαγορεύσεις της Συνθήκης έπαυσαν να εφαρμόζονται από τη στιγμή αυτή επί των προϋφισταμένων ειδικών τιμολογίων.

Όσον αφορά την άποψη, ότι λόγω του άρθρου 10, έβδομη παράγραφος, η υποχρέωση καταργήσεως των ειδικών τιμολογίων που επιβάλλει η Συνθήκη ευθέως στις κυβερνήσεις τροποποιήθηκε κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην υφίσταται όσο η Ανωτάτη Αρχή απαιτεί την τροποποίηση των τιμολογίων, ούτε η Σύμβαση ούτε η Συνθήκη φαίνονται να περιέχουν την παραμικρότερη ένδειξη υπό την έννοια αυτή.

Επιπλέον μπορεί κανείς να συναγάγει από το άρθρο 10, έβδομη παράγραφος, της Συμβάσεως υποχρέωση για την Ανωτάτη Αρχή να τερματίσει την έρευνα των προϋφισταμένων ειδικών τιμολογίων κατά τη μεταβατική περίοδο. Η μη όμως εκπλήρωση αυτής της υποχρεώσεως δεν έχει ως συνέπεια ότι οι απαγορεύσεις της Συνθήκης, και την τήρηση των οποίων οφείλει να εξασφαλίζει η Ανωτάτη Αρχή, έπαυσαν να εφαρμόζονται.

Δεν είναι δυνατό σχετικά να γίνει λόγος για σκέψη εκπτώσεως, αφενός, διότι οι συνεχείς διαπραγματεύσεις μεταξύ της Ανωτάτης Αρχής και των κυβερνήσεων με τη συμμετοχή των επιχειρήσεων δεν μπορούν να επιτρέψουν τη σκέψη ότι το προηγούμενο καθεστώς των ειδικών τιμολογίων διατηρήθηκε και, αφετέρου, διότι δεν μπορεί να γίνει λόγος για έκπτωση παρά μόνο για δικαιώματα και για ατομικές εξουσίες και όχι για αντικειμενικούς κανόνες που διατυπώνονται στη Συνθήκη.

Β) Σχέση μεταξύ του άρθρου 10, έβδομη παράγραφος, και του άρθρου 23 της Συμβάσεως

Κατά την προφορική συζήτηση και για πρώτη μάλιστα φορά νομίζω ότι οι προσφεύγουσες προέβαλαν κατά τη συζήτηση αυτό το επιχείρημα ότι εφόσον το άρθρο 23 της Συμβάσεως (το οποίο προβλέπει ενισχύσεις για την αναπροσαρμογή) παύει να ισχύει μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, έπρεπε οι αποφάσεις της Ανωτάτης Αρχής επί των ειδικών τιμολογίων να εκδοθούν αρκετά πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου για να μπορεί ενδεχομένως να γίνει ακόμη χρήση αυτών των ενισχύσεων. Όμως, τίποτε μέσα στη Σύμβαση δεν προκαλεί τη σκέψη συνδυασμού των δύο αυτών διατάξεων της Συμβάσεως, κατά την εν λόγω έννοια· επιπλέον, η άποψη αυτή θα υποχρέωνε να λήξουν οι προθεσμίες καταργήσεως των ειδικών τιμολογίων συγχρόνως με τη μεταβατική περίοδο. Διότι κατά γενικό κανόνα μόνο μετά την πάροδο της προθεσμίας αντιλαμβάνεται κανείς αν η κατάργηση των ειδικών τιμολογίων επιφέρει το κλείσιμο της επιχειρήσεως. Έτσι, το μόνο κριτήριο που μπορεί να υποδείξει κανείς για τις προθεσμίες που πρέπει να παρασχεθούν κατά το άρθρο 10, έβδομη παράγραφος, είναι η προστασία κατά των σοβαρών οικονομικών διαταραχών.

Πιστεύω επομένως ότι ούτε το επιχείρημα αυτό μπορεί να περιορίσει στη μεταβατική περίοδο τις τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν στα προϋφιστάμενα ειδικά τιμολόγια.

Γ) Κοινοποίηση των προσβαλλομένων αποφάσεων μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου

Αν επομένως γίνει δεκτό ότι το τέλος της μεταβατικής περιόδου δεν είχε, καθόσον αφορά τα προϋφιστάμενα ειδικά τιμολόγια, τις επιπτώσεις επί της αρμοδιότητας της Ανωτάτης Αρχής που υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, δεν υπάρχει πλέον λόγος να αναρωτηθεί κανείς αν η ληφθείσα απόφαση πριν από το τέλος της μεταβατικής περιόδου είναι νομικά έγκυρη αν κοινοποιήθηκε μεταγενεστέρως: και στις αποφάσεις που ισχύουν μετά από αυτήν την ημερομηνία η Ανωτάτη Αρχή μπορεί ακόμη να διαπιστώσει ότι ορισμένα ειδικά τιμολόγια δεν είναι σύμφωνα με τις αρχές της Συνθήκης, λόγω δε του γεγονότος αυτού, να καταστήσει γνωστό ότι η Συνθήκη απαιτεί την κατάργησή τους. Εξάλλου, είμαι πεπεισμένος ότι η ίδια η Συνθήκη επιτρέπει την παροχή προθεσμιών, ακόμη και μετά την ημερομηνία αυτήν: αναφέρομαι συγκεκριμένα στο άρθρο 2 το οποίο επιτάσσει την αποφυγή των θεμελιωδών και παρατεινομένων οικονομικών διαταραχών ακόμη και αν αυτό γίνεται ασφαλώς υπό αυστηρότερες προϋποθέσεις. Σε τέτοια περίπτωση, η έκδοση αποφάσεων που παρέχουν προθεσμίες (που δεν προσβάλλεται από τις προσφεύγουσες διότι πρόκειται για μέτρο ευνοϊκό γι' αυτές) δεν μπορεί να ακυρωθεί ελλείψει αρμοδιότητας της Ανωτάτης Αρχής να προβεί στην ενέργεια αυτήν.

Δεν μπορώ να αντιληφθώ πώς θα μπορούσε η άποψη την οποία ήδη υποστηρίζω να επιφέρει αυτήν την ανασφάλεια δικαίου την οποία φοβούνται οι προσφεύγουσες. Τόνισα ήδη ότι μπορεί να συναχθεί από το άρθρο 10, έβδομη παράγραφος, η υποχρέωση για την Ανωτάτη Αρχή να ρυθμίζει αυτά τα προβλήματα κατά τη μεταβατική περίοδο. Αν καθυστέρησε η Ανωτάτη Αρχή υπερμέτρως και χωρίς εύλογη αιτία να ρυθμίσει αυτόν το ζήτημα και ακόμη και αν άφησε να παρέλθει η μεταβατική περίοδος, οι θιγείσες επιχειρήσεις θα μπορούσαν για τον λόγο αυτό να αξιώσουν αποζημίωση για να θεραπευθούν οι συνέπειες τις οποίες φοβούνται.

III — Συμμετοχή της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων στην έρευνα των προϋφισταμένων ειδικών τιμολογίων σύμφωνα με το άρθρο 10, έβδομη παράγραφος, της Συμβάσεως

Εφόσον η πάροδος της μεταβατικής περιόδου δεν ασκεί καμιά επιρροή επί του νομικού κύρους των προσβαλλομένων αποφάσεων, πρέπει ήδη να ερευνηθεί μήπως, κατά την προπαρασκευή των αποφάσεων, δεν τηρήθηκαν σημαντικοί διαδικαστικοί κανόνες, πράγμα που θα μπορούσε να επιφέρει την ακύρωση των αποφάσεων. Αναφέρομαι εδώ στον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, στο γεγονός ότι οι αποφάσεις δεν μνημονεύουν τη συμμετοχή της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων.

Αυτός ο λόγος ακυρώσεως περί παραβάσεως τύπου συνεπάγεται την παραβίαση της Συνθήκης. Θα πρέπει επομένως να ερευνηθεί καταρχάς αν η Συνθήκη ή η Σύμβαση προβλέπουν τη συμμετοχή της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων κατά την εξέταση των ειδικών τιμολογίων. Αν ναι, θα πρέπει να εφαρμοσθεί το άρθρο 15 της Συνθήκης κατά το οποίο:

«Οι αποφάσεις (...) της Ανωτάτης Αρχής (...) αναφέρονται στις γνώμες που έχουν υποχρεωτικά ζητηθεί.».

Στην ίδια την παράγραφο 7 του άρθρου 10 τίποτα δεν αναφέρεται για ακρόαση της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων. Οι προσφεύγουσες όμως θεωρούν ότι αυτό προκύπτει από το σύνολο των διατάξεων του άρθρου 10.

Η πρώτη παράγραφος περιγράφει με γενικές εκφράσεις το έργο της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων: πρέπει να μελετήσει τις διατάξεις που πρόκειται να προταθούν στις κυβερνήσεις για την επίτευξη των σκοπών που ορίζονται στο άρθρο 70.

Η κατάργηση των διακρίσεων αποτελεί ασφαλώς μέρος των στόχων του άρθρου 70, όπως προκύπτει από την πρώτη του παράγραφο. Αλλά το άρθρο 10, πρώτη παράγραφος αφορά μόνο τις διατάξεις που πρόκειται να προταθούν στις κυβερνήσεις, οι οποίες πρέπει να δώσουν τη συγκατάθεσή τους (άρθρο 10, δεύτερη παράγραφος).

Η πέμπτη και η έκτη παράγραφος του άρθρου 10 είναι οι διατάξεις όπου γίνεται λόγος για συμφωνία των κυβερνήσεων επί ορισμένων προτάσεων και από τις οποίες προκύπτει για ποιες διατάξεις πρόκειται. Αλλά αυτό αφορά μόνον τα μέτρα που προβλέπονται στην τρίτη παράγραφο, περιπτώσεις 2 και 3.

Από το σύνολο των παραγράφων 1 ώς 6 αποδεικνύεται επομένως ότι η συμμετοχή της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων προβλέπεται μόνο για έργα ρητώς καθοριζόμενα.

Η τρίτη παράγραφος περιγράφει τα μέτρα που θα μελετηθούν από την Επιτροπή Εμπειρογνωμόνων:

1. Κατάργηση των διακρίσεων που είναι αντίθετες προς τις διατάξεις του άρθρου 70, δεύτερη παράγραφος.

2. Καθορισμός αμέσων διεθνών τιμολογίων.

3. Εξέταση των τιμών και των όρων μεταφοράς με σκοπό την εναρμόνισή τους.

Η εξέταση των ειδικών τιμολογίων δεν μπορεί να ενταχθεί σε καμιά από τις κατηγορίες αυτές. Ειδικότερα, δεν υπάρχει διάταξη που να καθιστά υποχρεωτική την παραπομπή προς μελέτη στην Επιτροπή Εμπειρογνωμόνων όλων των περιπτώσεων όπου υπάρχει ζήτημα αποφυγής οικονομικών διαταραχών. Η περίπτωση αυτή προβλέπεται ειδικά μόνο στην έκτη παράγραφο του άρθρου 10.

Τέλος, η όγδοη και η ένατη παράγραφος μνημονεύουν τη συμμετοχή της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων κατά την έρευνα ειδικών ζητημάτων σχετικά με λουξεμβουργιανά προβλήματα.

Από την έρευνα αυτή προκύπτει ότι το άρθρο 10 δεν περιλαμβάνει καμιά γενική ρήτρα για τη συμμετοχή της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων, αλλά ότι αντιθέτως ρυθμίζει το ζήτημα αυτό κατά πολύ ακριβή τρόπο με το σύστημα της απαριθμήσεως. Πρέπει να καταλήξει κανείς ότι τουλάχιστον η συμμετοχή της επιτροπής αυτής δεν είναι αναγκαία πέραν των λεπτομερώς περιγραφομένων έργων της.

Εφόσον από το άρθρο 10 προκύπτει ότι δεν προβλέπεται συμμετοχή της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων στην περίπτωση της έβδομης παραγράφου, οι υπό κρίση προσφυγές δεν μπορούν πλέον να στηριχθούν στο γεγονός ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις δεν μνημονεύουν τη συμμετοχή της.

Συμπεραίνοντας, όσον αφορά αυτό το τμήμα της εκθέσεώς μου, καταλήγω στο ότι οι αποφάσεις της Ανωτάτης Αρχής δεν μπορούν να ακυρωθούν για παράβαση τύπου.

IV — Πρέπει να ακυρωθούν οι προσβαλλόμενες αποφάσεις για παράβαση της Συνθήκης;

Στη συνέχεια θα ασχοληθώ με τον λόγο ακυρώσεως, κατά τον οποίο η Ανωτάτη Αρχή παραβίασε τη Συνθήκη εκδίδοντας τις αποφάσεις της. Επί του ζητήματος αυτού, το οποίο αφορά κυρίως την ερμηνεία του άρθρου 70 της Συνθήκης, το Δικαστήριο άκουσε κατά τους μήνες που πέρασαν τη γνώμη μεγάλου αριθμού εμπείρων νομικών και σπουδαίων νομομαθών οι οποίοι, με πλούσια και ποικίλη επιχειρηματολογία, που στηριζόταν σε πολλές θεμελιώδεις θέσεις, μας απέδειξαν ένα πράγμα: ότι τα ζητήματα που συζητούνται εδώ έχουν μεγάλη οικονομική σημασία και ότι δεν μπορεί να περιμένει κανείς ότι η απόφαση που θα εκδοθεί θα είναι εύκολη.

Επιτρέψτε μου να αρχίσω την έκθεση των σκέψεών μου επί του θέματος αυτού με γενικές σκέψεις επί της ερμηνείας του άρθρου 70, στο οποίο έδωσαν λαβή οι προηγουμένως μνημονευθείσες συζητήσεις.

1) Γενικές παρατηρήσεις επί της ερμηνείας του άρθρου 70 της Συνθήκης

Τέθηκε το ζήτημα ποιες είναι οι σχέσεις μεταξύ του άρθρου 70, τέταρτη παράγραφος, και των λοιπών διατάξεων του άρθρου 70: επιτρέπει η τέταρτη παράγραφος μια εξαίρεση σε ειδικές περιπτώσεις από τη γενική απαγόρευση των διακρίσεων για τα τιμολόγια μεταφορών ή μήπως τα ειδικά τιμολόγια της τέταρτης παραγράφου αποτελούν επιτρεπόμενες διαφοροποιήσεις οι οποίες, λόγω της φύσεώς τους, δεν εμπίπτουν στην απαγόρευση των διακρίσεων; Ή μήπως ακόμη υφίσταται γενική απαγόρευση διακρίσεων αυτού του είδους, έτσι ώστε το άρθρο 70, τέταρτη παράγραφος, γι' αυτόν ήδη τον απλό λόγο, δεν μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση από την απαγόρευση;

Α) Ερμηνεία του άρθρου 70, πρώτη παράγραφος

Το άρθρο 4, β, ομιλεί καθαρά για απαγόρευση των τιμολογίων μεταφορών που εισάγουν διακρίσεις. Εφαρμόζεται όμως μόνο «με τους όρους που προβλέπονται στην παρούσα Συνθήκη».

Στις αποφάσεις 7 και 9/54 (Rec., τ. II, σ. 91), το Δικαστήριο έκρινε ότι «οι διατάξεις του άρθρου 4 είναι αυτάρκεις και μπορούν να εφαρμοσθούν αμέσως όταν δεν επαναλαμβάνονται σε άλλο τμήμα της Συνθήκης· αντιθέτως, όταν οι διατάξεις του άρθρου 4 αναφέρονται, επαναλαμβάνονται ή εξειδικεύονται σε άλλα τμήματα της Συνθήκης, τα κείμενα που ανάγονται στην ίδια διάταξη πρέπει να θεωρούνται στο σύνολό τους και να εφαρμόζονται συγχρόνως».

Επομένως, το άρθρο 4 δεν μπορεί να εφαρμοσθεί παρά σε συνδυασμό με το άρθρο 70, τούτο δε ακόμη και για το ζήτημα αν υφίσταται γενική απαγόρευση διακρίσεων για τις μεταφορές.

Η ανάγνωση του άρθρου 70, πρώτη παράγραφος, δίδει λαβή σε αμφιβολίες. Η σύ-

γκριση με άλλα χωρία της Συνθήκης και η έρευνα του συστήματος της Συνθήκης στο σύνολό της, καθώς και οι προκαταρκτικές εργασίες συντάξεώς της πρέπει να συμβάλλουν στη διευκρίνιση αυτού του ζητήματος.

Το άρθρο 70, πρώτη παράγραφος, ορίζει ότι:

«Αναγνωρίζεται ότι η δημιουργία της Κοινής Αγοράς καθιστά αναγκαία την εφαρμογή τιμολογίων μεταφοράς του άνθρακος και του χάλυβος καταλλήλων να προσφέρουν στους καταναλωτές που ευρίσκονται σε συγκριτικώς όμοιες συνθήκες, συγκριτικώς όμοιους όρους τιμών.».

Η διατύπωση αυτή προκαλεί σκέψεις διότι σ' άλλα σημεία της Συνθήκης η διατύπωση των νομικών κανόνων είναι πιο καθαρή.

Αναφέρω καταρχάς το άρθρο 69, παράγραφος 1, όπου λέγεται ότι:

«Τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εξαλείφουν κάθε περιορισμό της απασχολήσεως στις βιομηχανίες άνθρακα και χάλυβα βασιζόμενο επί της ιθαγενείας όσον αφορά εργαζομένους υπηκόους ενός των κρατών μελών οι οποίοι έχουν αναγνωρισμένη ειδίκευση στα επαγγέλματα άνθρακος και χάλυβος, (...)».

Το άρθρο 69, παράγραφος 4 (απαγόρευση των διακρίσεων ως προς τις αμοιβές), αποδεικνύει επίσης ότι κατά τη σύνταξη της Συνθήκης οι απαγορεύσεις των διακρίσεων διατυπώθηκαν υπό τη συνήθη καθαρή μορφή μιας απαγορεύσεως.

Μπορεί ασφαλώς να λεχθεί με την ευκαιρία της απαγορεύσεως των διακρίσεων ότι το άρθρο 4 χαρακτηρίζεται κατά τρόπο απόλυτα σαφή ως κανόνας απαγορεύσεως ο οποίος δεν χρειάζεται επανάληψη στο άρθρο 70.

Σ' αυτό θα πρέπει να αντιλεχθεί ότι, σε άλλες περιπτώσεις για τις οποίες το άρθρο 4 απαγγέλλει ήδη μια απαγόρευση, η απαγόρευση αυτή επαναλαμβάνεται και διευκρινίζεται στις ειδικές διατάξεις της Συνθήκης.

Αυτό εφαρμόζεται στην απαγόρευση των τιμών που εισάγουν διακρίσεις.

Έτσι μπορεί να διαβάσει κανείς, αφενός, στο άρθρο 4, β, ότι:

«Θεωρούνται ότι δεν συμβιβάζονται με την Κοινή Αγορά Άνθρακος και Χάλυβος και κατά συνέπεια καταργούνται και απαγορεύονται εντός της Κοινότητος, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην παρούσα Συνθήκη:

(...)

β) Τα μέτρα ή κάθε πρακτική που εισάγουν διάκριση μεταξύ παραγωγών, μεταξύ αγοραστών ή μεταξύ καταναλωτών, ιδίως όσον αφορά τους όρους τιμών ή της παραδόσεως (...)»·

αφετέρου δε, το άρθρο 60, παράγραφος 1, επαναλαμβάνει ότι:

«Απαγορεύεται στον τομέα των τιμών κάθε πρακτική αντίθετη προς τα άρθρα 2, 3 και 4 και ιδίως:

— κάθε αθέμιτη πρακτική ανταγωνισμού, ιδιαίτερα οι αμιγώς προσωρινές ή τοπικές μειώσεις τιμών που αποβλέπουν στην απόκτηση μονοπωλιακής θέσεως εντός της Κοινής Αγοράς·

— κάθε πρακτική που εισάγει διακρίσεις και συνεπάγεται, εντός της Κοινής Αγοράς, την εφαρμογή από έναν πωλητή ανίσων όρων επί συγκρισίμων συναλλαγών, ιδίως βάσει της ιθαγενείας των αγοραστών.

Η Ανωτάτη Αρχή με αποφάσεις λαμβανόμενες κατόπιν διαβουλεύσεως με τη Συμβουλευτική Επιτροπή και το Συμβούλιο, δύναται να καθορίσει κάθε πρακτική που εμπίπτει στην απαγόρευση αυτή.».

Για τις συμπράξεις, το άρθρο 4, δ, ορίζει αφενός ότι:

«Θεωρούνται ότι δεν συμβιβάζονται με την Κοινή Αγορά Άνθρακα και Χάλυβα, και κατά συνέπεια καταργούνται και απαγορεύονται εντός της Κοινότητας, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην παρούσα Συνθήκη:

(...)

δ) κάθε περιοριστική πρακτική η οποία αποσκοπεί στην κατανομή ή την εκμετάλλευση των αγορών»,

αφετέρου δε, κατά το άρθρο 65, παράγραφος 1.

«Απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική που τείνουν εντός της Κοινής Αγοράς άμεσα ή έμμεσα να παρεμποδίζουν, να περιορίζουν ή να νοθεύουν την κανονική λειτουργία του ανταγωνισμού και ιδιαίτερα:

α) Να καθορίζουν ή προσδιορίζουν τις τιμές·

β) Να περιορίζουν ή να ελέγχουν την παραγωγή, την τεχνολογική ανάπτυξη ή τις επενδύσεις·

γ) Να κατανέμουν τις αγορές, τα προϊόντα, τους πελάτες ή τις πηγές εφοδιασμού.».

Προπαντός η σύγκριση μεταξύ του άρθρου 60 (συν το άρθρο 4) και το άρθρο 70 (συν το άρθρο 4) είναι χτυπητή: και στις δύο περιπτώσεις πρόκειται για την εφαρμογή ανίσων όρων σε συγκρίσιμες συναλλαγές (άρθρο 60) ή για καταναλωτές που βρίσκονται σε συγκριτικώς όμοιες συνθήκες στους οποίους προσφέρονται συγκριτικώς όμοιοι όροι τιμών· οι διακρίσεις μεταξύ αγοραστών βάσει της ιθαγενείας τους (άρθρο 60) ή οι διακρίσεις οι οποίες στηρίζονται στη χώρα καταγωγής ή προορισμού των προϊόντων (άρθρο 70) τονίζονται εδώ ιδιαίτερα. Μόνο σ' αυτές τις δύο τελευταίες περιπτώσεις περιλαμβάνουν οι δύο διατάξεις ρητή απαγόρευση ενώ το άρθρο 70, σε αντίθεση προς το άρθρο 60, δεν απαγγέλλει καμιά ρητή γενικά απαγόρευση διακρίσεων. Η αναφορά στην απαγόρευση του άρθρου 4 που

καθιστά περιττή την επανάληψη σε άλλες διατάξεις της Συνθήκης θα έπρεπε να ισχύσει κατά τρόπο ανάλογο για το άρθρο 60. Είναι λοιπόν δυνατό να καταλήξει κανείς από τη διαφορά της διατυπώσεως των ομοειδών αυτών διατάξεων σε διαφορά ουσίας.

Αλλά προστίθεται ακόμη μια διαφορά σ' αυτές που μόλις μνημόνευσα. Κατά το άρθρο 60, η Ανωτάτη Αρχή μπορεί να καθορίζει με αποφάσεις που εκδίδονται κατόπιν διαβουλεύσεως με τη Συμβουλευτική Επιτροπή και με το Συμβούλιο κάθε πρακτική που εμπίπτει στην απαγόρευση αυτή.

Η εισαγωγή της τελευταίας αυτής διαδικασίας μπορούσε τουλάχιστον να αντιμετωπισθεί επίσης για να καθορισθεί ή έννοια της διακρίσεως σ' ένα πεδίο που δεν εμπίπτει παρά κατ' εξαίρεση και σε περιορισμένο μέτρο στην αρμοδιότητα της Κοινότητας.

Αν το άρθρο 70, πρώτη παράγραφος, περιελάμβανε γενική απαγόρευση διακρίσεων για τα τιμολόγια μεταφορών, θα ήταν εκπληκτικό να αναφέρεται το άρθρο 10 της Συμβάσεως, για τα μέτρα που πρέπει να εξετασθούν από την Επιτροπή Εμπειρογνωμόνων, στις διακρίσεις που προβλέπει το άρθρο 70, δεύτερη παράγραφος, όχι όμως στις διακρίσεις του άρθρου 70, πρώτη παράγραφος (οι οποίες είναι εντούτοις επίσης περίπλοκες στην έρευνά τους).

Τέλος είναι γνωστό, σύμφωνα με τις προκαταρκτικές εργασίες της Συνθήκης, ότι την εποχή εκείνη οι συντάκτες της αντιμετώπισαν μεταξύ των περιπτώσεων διακρίσεων μόνον την εθνική διάκριση:

«Η γερμανική αντιπροσωπεία ζήτησε τότε ο ακριβέστερος ορισμός της διακρίσεως να μνημονεύει όλες τις περιπτώσεις και να μην απαριθμούνται μόνο παραδείγματα (...)

Κατόπιν μακρών συζητήσεων εκπονήθηκε μια διατύπωση η οποία ενώνει τα σημεία α και β σε μια μόνο φράση. Έτσι, για τις σιδηροδρομικές μεταφορές στο εμπόριο μεταξύ περισσοτέρων χωρών της Κοινότητας, απαιτήθηκε η εφαρμογή των ίδιων τιμοκαταλόγων, τιμών και λοιπών τιμολογιακών όρων πάσης φύσεως όπως στο εσωτερικό εμπόριο.».

Όλα αυτά επιτρέπουν επομένως να υποστηριχθεί δικαίως ότι η Συνθήκη δεν απαγγέλλει γενική απαγόρευση διακρίσεων στα θέματα των μεταφορών διότι η απαγόρευση αυτή υφίσταται μόνον για την εθνική διάκριση. Αλλά, εφόσον δεν υπάρχει στη Συνθήκη γενική απαγόρευση των διακρίσεων σε θέματα μεταφορών, το άρθρο 70, τέταρτη παράγραφος, δεν μπορεί επίσης να προβλέπει εξαίρεση από την απαγόρευση αυτή. Επομένως, a priori, η εκτίμηση των ειδικών τιμολογίων διενεργείται υπό άλλο πρίσμα από εκείνο που είχε η Ανωτάτη Αρχή.

Β) Ερμηνεία του άρθρου 70, τέταρτη παράγραφος

Αν, αντίθετα προς τις πιο πάνω σκέψεις, ξεκινήσει κανείς από το ότι το άρθρο 70, πρώτη παράγραφος, δεν είναι μόνο προγραμματική διάταξη αλλά ότι απαγγέλλει επίσης απαγόρευση των διακρίσεων γενική και άμεσα εφαρμοστέα, γεννάται καινούριο ζήτημα:

Το άρθρο 70, τέταρτη παράγραφος, προβλέπει εξαίρεση σε μια ειδική περίπτωση ή τα ειδικά τιμολόγια δεν εμπίπτουν στην απαγόρευση της διακρίσεως και η έγκριση που προβλέπεται στην τέταρτη παράγραφο έχει μόνο λειτουργία ελέγχου;

Η διατύπωση της τέταρτης παραγράφου «σύμφωνα με τις αρχές της παρούσης Συνθήκης» είναι αντίθετη προς τη σκέψη μιας εξαιρέσεως. Με την άποψη αυτή η απαγόρευση των διακρίσεων (άρθρο 4) ανάγεται επίσης στις αρχές της Συνθήκης.

Αλλά αυτή η άποψη της εξαιρέσεως προσκρούει στο γεγονός ότι η Συνθήκη είναι πολύ αυστηρή για την τήρηση των θεμελιωδών διατάξεων. Αυτό αποδεικνύεται από το άρθρο 95 (μικρή αναθεώρηση της Συνθήκης) σύμφωνα με το οποίο, ακόμη και στην περίπτωση των ρητών προϋποθέσεων οι οποίες δικαιολογούν αναθεώρηση της Συνθήκης, οι αρχές των άρθρων 2, 3 και 4 πρέπει να παραμείνουν άθικτες.

Αυτό αποδεικνύεται επίσης και από το άρθρο 88, κατά το οποίο μια εξαίρεση από το άρθρο 4 είναι δυνατή μόνο αν το κράτος μέλος κατέστη το ίδιο υπαίτιο παραβιάσεως της Συνθήκης και μόνο κατόπιν συμφωνίας του Συμβουλίου.

Τέλος, αυτό αποδεικνύεται και από το άρθρο 58, παράγραφος 2, το οποίο προβλέπει ότι σε περίπτωση καθορισμού ποσοστώσεων (δηλαδή σε περίπτωση έκδηλης κρίσεως) πρέπει να τηρηθούν οι αρχές των άρθρων 2, 3 και 4.

Στο σημείο αυτό πρέπει να γίνει ακόμη μια παρατήρηση. Αν τα ειδικά τιμολόγια ήταν πράγματι δυνατά μόνον με εξαίρεση από απαγόρευση, θα έπρεπε να προβλεφθεί μια εξουσιοδότηση της Ανωτάτης Αρχής για τα υφιστάμενα ειδικά τιμολόγια (πράγμα που δεν συμβαίνει σύμφωνα με το άρθρο 10, έβδομη παράγραφος).

Η σύγκριση με το σύστημα των προϋφισταμένων επιχορηγήσεων και συμπράξεων κατά τα άρθρα 11 και 12 της Συμβάσεως επιτρέπει αυτό το συμπέρασμα. Και στις δύο περιπτώσεις αναγράφεται ότι οι ήδη υφιστάμενες επιχορηγήσεις και συμπράξεις πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο συμφωνίας (άρθρο 11 για τις επιχορηγήσεις) ή εγκρίσεως της Ανωτάτης Αρχής (άρθρο 12 για τις συμπράξεις).

Για τα προϋφιστάμενα ειδικά τιμολόγια δεν υπάρχει παρόμοια διάταξη, επίσης η έγκριση που προβλέπεται στην τέταρτη παράγραφο του άρθρου 70 για τα ειδικά τιμολόγια που πρόκειται να εκδοθούν, που πρέπει να κριθούν με τη βοήθεια των ίδιων ουσιαστικών κριτηρίων όπως και τα παλαιά ειδικά τιμολόγια, έχει μόνον λειτουργία ελέγχου. Με άλλα λόγια, η έγκριση πρέπει να εξασφαλίζει ότι, κατά τη γνώμη της Ανωτάτης Αρχής, ένα ειδικό τιμολόγιο είναι σύμφωνο με τη Συνθήκη. Αν τα προϋφιστάμενα ειδικά τιμολόγια πληρούν αυτές τις προϋποθέσεις, δεν χρειάζεται έγκριση, αρκεί η Ανωτάτη Αρχή να αφήσει αυτά τα τιμολόγια χωρίς να τα εγγίσει.

Ξεκινώντας από τη σκέψη ότι το άρθρο 70, πρώτη παράγραφος, απαγγέλλει απαγόρευση των διακρίσεων, καταλήγει κανείς στο επόμενο συμπέρασμα:

Το άρθρο 70, τέταρτη παράγραφος, δεν δίνει στην Ανωτάτη Αρχή εξουσία να εγκρίνει παρέκκλιση από τη γενική αρχή των

διακρίσεων. Η έγκριση που προβλέπεται στην τέταρτη παράγραφο έχει ως μοναδικό σκοπό τα ειδικά τιμολόγια που μπορούσαν να ενέχουν διακρίσεις να εφαρμόζονται μόνον όταν η Ανωτάτη Αρχή εξακριβώσει αν αποτελούν διαφοροποιήσεις που συμβιβάζονται με τη Συνθήκη.

Η ερμηνεία αυτή του άρθρου 70 οδηγεί επίσης σε αφετηρία θεμελιωδώς διαφορετική από εκείνη της Ανωτάτης Αρχής.

Υπενθυμίζω ότι στην ερμηνεία του άρθρου 70, τέταρτη παράγραφος (εξαίρεση από απαγόρευση σε ατομική περίπτωση), η Ανωτάτη Αρχή εισήγαγε στην τέταρτη παράγραφο ένα στοιχείο που δεν υπάρχει εκεί, το στοιχείο της «ανάγκης». Κατά την Ανωτάτη Αρχή, για να δικαιολογείται μια εξαίρεση από την απαγόρευση, η εξαίρεση αυτή θα πρέπει να είναι αναγκαία για την επίτευξη των σκοπών της Συνθήκης (βλ. την «Έκτη γενική έκθεση περί των δραστηριοτήτων της Κοινότητας», τόμος I, σ. 73):

«Όσον αφορά τα τιμολόγια υποστηρίξεως, η Ανωτάτη Αρχή, η οποία πρέπει να βεβαιώνεται για τη Συμφωνία τους με τις αρχές της Συνθήκης, κρίνει ότι η εφαρμογή των τιμολογίων αυτών μπορεί να είναι νόμιμη μόνον αν είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων που καθορίζουν τα άρθρα 2 και 3 της Συνθήκης και ότι η δικαιολογία των τιμολογίων υποστηρίξεως δεν μπορεί κατόπιν αυτού να στηρίζεται παρά μόνον σε εξαιρετική κατάσταση, που υφίσταται σε μία ή σε περισσότερες επιχειρήσεις, η οποία καθιστά απαραίτητη τη μείωση του γενικού τιμολογίου για την επίτευξη των στόχων αυτών των άρθρων της Συνθήκης.».

Παρατηρώ επί του σημείου αυτού ότι γενικά η Συνθήκη είναι σαφής στην εκλογή των κριτηρίων της. Αν, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η προϋπόθεση της ενεργείας της Ανωτάτης Αρχής είναι η «ανάγκη επιτεύξεως των στόχων της Συνθήκης», το γράμμα της Συνθήκης περιλαμβάνει αντίστοιχη διατύπωση.

Είναι ιδίως το άρθρο 53, α, όπου αναγράφεται ότι:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 58 και του κεφαλαίου V του τίτλου III, η Ανωτάτη Αρχή δύναται:

α) Κατόπιν διαβουλεύσεως με τη Συμβουλευτική Επιτροπή και το Συμβούλιο να επιτρέπει τη δημιουργία, κατά τους όρους που αυτή καθορίζει και υπό τον έλεγχό της, κοινών για περισσότερες της μιας επιχειρήσεις χρηματοδοτικών μηχανισμών, τους οποίους κρίνει ότι είναι αναγκαίοι για την εκτέλεση των καθηκόντων που ορίζονται στο άρθρο 3 και ότι συμβιβάζονται με την παρούσα Συνθήκη, ιδιαίτερα δε με το άρθρο 65.»

(Η διάταξη αυτή προβαίνει σε σαφή διάκριση μεταξύ «αναγκαίος» και «συμβιβάσιμος»).

Το άρθρο 61, α και β:

«Βάσει μελετών που γίνονται με τη συμμετοχή των επιχειρήσεων και των ενώσεων των επιχειρήσεων, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 46, πρώτη παράγραφος, και του άρθρου 48, τρίτη παράγραφος, και κατόπιν διαβουλεύσεως με τη Συμβουλευτική Επιτροπή και το Συμβούλιο, τόσο επί της σκοπιμότητος των μέτρων αυτών όσο και επί

του επιπέδου των τιμών που προσδιορίζεται από αυτά, η Ανωτάτη Αρχή δύναται να καθορίζει για ένα ή περισσότερα προϊόντα της αρμοδιότητάς της:

α) ανώτατες τιμές εντός της Κοινής Αγοράς, αν διαπιστώνει ότι μια τέτοια απόφαση είναι αναγκαία για την επίτευξη των σκοπών που ορίζονται στο άρθρο 3, ιδίως στην περίπτωση γ·

β) Κατώτατες τιμές εντός της Κοινής Αγοράς, αν διαπιστώνει ότι υφίσταται ή επίκειται έκδηλη κρίση και είναι αναγκαία μια τέτοια απόφαση για την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3»·

και τέλος το άρθρο 95, πρώτη παράγραφος:

«Σε όλες τις περιπτώσεις που δεν προβλέπονται στην παρούσα Συνθήκη, στις οποίες απόφαση ή σύσταση της Ανωτάτης Αρχής παρίσταται αναγκαία για την πραγματοποίηση, κατά τη λειτουργία της Κοινής Αγοράς του Άνθρακος και του Χάλυβος και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5, ενός από τους σκοπούς της Κοινότητας, όπως ορίζονται στα άρθρα 2, 3 και 4, η απόφαση ή η σύσταση αυτή δύναται να εκδοθεί μετά ομόφωνη σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου και κατόπιν διαβουλεύσεως με τη Συμβουλευτική Επιτροπή.»

Τα παραδείγματα αυτά αποδεικνύουν ότι η Ανωτάτη Αρχή απαιτεί κακώς για το άρθρο 70, τετάρτη παράγραφος, να είναι αναγκαία τα ειδικά τιμολόγια για την επίτευξη των στόχων της Συνθήκης.

Οι σκέψεις αυτές μου επιτρέπουν να έχω την εξής αφετηρία για την εφαρμογή του άρθρου 70, τετάρτη παράγραφος:

Η Ανωτάτη Αρχή πρέπει να μελετά τα ειδικά τιμολόγια για να βλέπει αν είναι σύμφωνα με τις αρχές της Συνθήκης ή αν τις παραβιάζουν. Αυτό είπε επίσης η Ανωτάτη Αρχή σε ένα άλλο χωρίο της έκτης γενικής εκθέσεως (σ. 73).

«Με τις αποφάσεις αυτές, οι οποίες περιλαμβάνουν την κατάργηση όλων των τιμολογίων υποστηρίξεως που δεν συμβιβάζονται με τις αρχές της Συνθήκης, η Ανωτάτη Αρχή έλαβε υπόψη της κατά περίπτωση την ειδική κατάσταση κάθε επιχειρήσεως ή κάθε ενώσεως επιχειρήσεων.».

Η Ανωτάτη Αρχή ασκεί επομένως ένα είδος αστυνομικής λειτουργίας σε ένα επίπεδο το οποίο καταρχήν δεν υπάγεται στην αρμοδιότητά της (όπως αποδεικνύεται από το άρθρο 70, πέμπτη παράγραφος): πρέπει να μεριμνά ώστε οι αρχές μιας μερικώς ολοκληρωμένης αγοράς. να μην παραλύουν από τις επιπτώσεις πεδίων που βρίσκονται εκτός της Συνθήκης.

Αντιστρόφως όμως, η έννοια αυτή που δόθηκε στο άρθρο 70, τέταρτη παράγραφος, δείχνει ότι η άποψη των προσφευγουσών είναι χωρίς αξία: υποστηρίζουν ότι η παρέμβαση της Ανωτάτης Αρχής σε θέματα προϋφισταμένων ειδικών τιμολογίων επιτρέπεται μόνον όταν είναι άμεσα αναγκαία για την επίτευξη των σκοπών αυτών της Συνθήκης, ιδίως όταν τείνει άμεσα στην εξασφάλιση της ορθολογικότερης κατανομής της παραγωγής στο επίπεδο της ανω-

τάτης δυνατής παραγωγικότητας. Η ενέργεια της Ανωτάτης Αρχής σε θέματα τιμολογίων μεταφορών δεν εξαρτάται από την προϋπόθεση αυτήν. Η Ανωτάτη Αρχή οφείλει μόνο να διαπιστώσει αν τα ειδικά τιμολόγια συμβιβάζονται με τις αρχές της Συνθήκης. Αν δεν συμβαίνει αυτό η Συνθήκη απαιτεί την κατάργησή τους· δεν δίδει στην Ανωτάτη Αρχή διακριτική εξουσία παρεμβάσεως.

«Η Κοινότης οφείλει να δημιουργήσει προοδευτικώς τις προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν μόνες τους την ορθολογικώτερη κατανομή της παραγωγής στο υψηλότερο επίπεδο παραγωγικότητος, διαφυλάττοντας συγχρόνως τη συνεχή απασχόληση και αποφεύγοντας την πρόκληση θεμελιωδών και παρατεινομένων διαταραχών της οικονομίας των κρατών μελών».

2) *Εφαρμογή του άρθρου 70, τέταρτη παράγραφος, στην προκειμένη περίπτωση*

« (...) η ορθολογικότερη κατανομή της παραγωγής που προβλέπει το άρθρο 2 είναι αυτή η οποία στηρίζεται ιδίως στην κλιμάκωση του κόστους παραγωγής που προκύπτει από την απόδοση, δηλαδή από τις φυσικές και τεχνικές προϋποθέσεις υπό τις οποίες τελούν οι διάφοροι παραγωγοί», όπως έκρινε το Δικαστήριο με τις αποφάσεις 7/54 και 9/54 (Rec., τ. II, σ. 92)· το Δικαστήριο διευκρίνησε έτσι ότι τα τεχνητά μέτρα, ιδίως τα μέτρα των κρατών που επηρεάζουν την παραγωγικότητα, δεν συμβιβάζονται με την αρχή αυτή της Συνθήκης.

Αν, μετά τις εισαγωγικές παρατηρήσεις, ερευνηθούν οι προσβαλλόμενες αποφάσεις της Ανωτάτης Αρχής, πρέπει να τεθεί το ερώτημα αν η Ανωτάτη Αρχή, προβαίνοντας στην εξέταση των ειδικών γαλλικών τιμολογίων, κατέληξε κακώς στο συμπέρασμα ότι η διατήρησή τους αποτελεί παραβίαση των αρχών της Συνθήκης.

Οι αρχές αυτές εξαγγέλλονται κυρίως στα πρώτα άρθρα, 2, 3 και 4. Τα άρθρα αυτά συμπληρώνονται και διευκρινίζονται σε άλλες διατάξεις της Συνθήκης. Το Δικαστήριο έχει ήδη διαπιστώσει, δικαίως, ότι οι αρχές αυτές δεν μπορούν να εφαρμοσθούν όλες συγχρόνως και πλήρως. Πρέπει επομένως να δοθεί το προβάδισμα σε εκείνον ή τον άλλο στόχο σύμφωνα με την κατάσταση που προκύπτει από τα πραγματικά περιστατικά ή τις συνθήκες που κρατούν κατά το χρόνο λήψεως της αποφάσεως (Rec., τ. IV, σ. 249).

Μόνον οι επιχειρήσεις που είναι από μόνες τους σε θέση να συμμετέχουν στον ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς είναι κατάλληλες να συνεργάζονται για την πραγματοποίηση του στόχου της ορθολογικής οργανώσεως του άρθρου 2. Τα τεχνητά μέτρα υποστηρίξεως στερούν με τα μέσα τους τη γενική οικονομία και μειώνουν έτσι τις δυνατότητες ωθήσεως της επεκτάσεως των ορθολογικών επιχειρήσεων.

Α) Η αρχή του άρθρου 2

Β) Η απαγόρευση επιδοτήσεων του άρθρου 4

Για να ερευνηθούν αυτές οι αρχές, πρέπει να ληφθεί ως αφετηρία το άρθρο 2, σύμφωνα με το οποίο:

Η σκέψη αυτή υπογραμμίζεται από άλλες διατάξεις της Συνθήκης, κυρίως από την απαγόρευση επιδοτήσεων του άρθρου 4, γ. Θα ήθελα να υπογραμμίσω εδώ ότι θα πρέπει, κατά τη γνώμη μου, υπό το φως αυτού

του κανόνα να αντιμετωπισθεί το άρθρο 70, τέταρτη παράγραφος. Αυτό δεν αντιστοιχεί μόνο στο σύστημα της Συνθήκης ΕΚΑΧ, αλλά επιβεβαιώνεται και από το σύστημα της Συνθήκης της Κοινής Αγοράς το οποίο καθιερώνει την απαγόρευση των διακρίσεων στο άρθρο 79 και το καθεστώς των τιμολογίων υποστηρίξεως στο άρθρο 80 που είναι χωριστό και δεν υπάρχει θέμα διακρίσεως.

Λαμβάνοντας υπόψη την απαγόρευση των επιδοτήσεων της Συνθήκης η οποία, όπως όλες οι απαγορεύσεις του άρθρου 4, ισχύει μόνο «με τους όρους που προβλέπονται στην παρούσα συνθήκη», η μελέτη του συστήματος της Συνθήκης φανερώνει με πόση αυστηρότητα τηρήθηκε η αρχή αυτή στη Συνθήκη. Όχι μόνο το άρθρο 4 διακηρύσσει κατηγορηματική και γενική απαγόρευση των επιδοτήσεων «υπό οποιαδήποτε μορφή», αλλά η ίδια σκέψη εμφανίζεται επίσης στο άρθρο 3 (τα μέτρα επεκτάσεως και εκσυγχρονισμού εφαρμόζονται μόνον εφόσον αποκλείονται τα μέτρα προστασίας κατά των ανταγωνιστικών βιομηχανιών) καθώς και στο άρθρο 54, πέμπτη παράγραφος (η Ανωτάτη Αρχή μπορεί να απαγορεύει τη χρησιμοποίηση άλλων πόρων εκτός των ιδίων κεφαλαίων όταν η χρηματοδότηση ενός προγράμματος ή η εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων που προβλέπεται από αυτό συνεπάγεται επιχορηγήσεις).

Παραλλήλως, το σύστημα της Συνθήκης (στο οποίο υπάγεται επίσης η Σύμβαση) δείχνει υπό ποιες αυστηρές προϋποθέσεις επιτρέπονται τα μέτρα ενισχύσεων των κρατών και της Κοινότητας. Προεχόντως υπάρχουν οι μηχανισμοί εξισώσεως που εγκρίνονται ή δημιουργούνται από την Ανωτάτη Αρχή.

Οι επιδοτήσεις των κρατών και οι ενισχύσεις της Κοινότητας προβλέπονται σε περιπτώσεις ιδιαίτερα σοβαρές, σε τελική ανάλυση προπαντός υπέρ των εργαζομένων οι οποίοι πρέπει να αλλάξουν εργασία ή, ενδεχομένως (στο πλαίσιο της Συμβάσεως), προσωρινά, λόγω μέτρων προσαρμογής και ορθολογικής οργανώσεως.

Η βασική αυτή σκέψη της Συνθήκης στο ζήτημα των επιδοτήσεων των επιχειρήσεων δίδει την κατευθυντήρια γραμμή για όλες τις περιπτώσεις όπου κάμπτεται η αρχή του άρθρου 4, γ της Συνθήκης, επομένως δε και για τα τιμολόγια υποστηρίξεως του άρθρου 70, τέταρτη παράγραφος. Επομένως, η συνεχής υποστήριξη που χορηγείται σε επιχειρήσεις για να αντισταθμίσουν τα μειονεκτήματά τους κατά την εκμετάλλευση ή την εγκατάσταση προδήλως δεν συμβιβάζεται με την αρχή αυτή.

Γ) Άρθρο 67 της Συνθήκης

Θα ήταν προπαντός εσφαλμένο να καμφθεί η απαγόρευση των επιδοτήσεων με αναφορά στο άρθρο 67, το οποίο, για να κρίνει τα κρατικά μέτρα, στηρίζεται στις επιπτώσεις αυτών των μέτρων στο σύστημα του ανταγωνισμού και το οποίο αφήνει επιπλέον στην Ανωτάτη Αρχή τη δυνατότητα να αντισταθμίζει αυτές τις επιπτώσεις με άλλα μέτρα.

Η απόπειρα αυτή έγινε με βάση τη σκέψη ότι τα σχετικά ειδικά τιμολόγια δεν έβλαπταν τις άλλες επιχειρήσεις. Αλλά, κατά τη γνώμη μου, είναι εσφαλμένη η κατ' αυτόν τον τρόπο γενίκευση των διατάξεων του άρθρου 67. Αυτό θα συνεπήγετο την εγκατάλειψη, κατά μέγα μέρος, των στόχων του άρθρου 2 για να τεθεί σε προτεραιότητα η διατήρηση ή η δημιουργία καταστάσεων ισόρροπου ανταγωνισμού για τη Συνθήκη. Το άρθρο 67 πρέπει μάλλον να νοηθεί υπό

την έννοια ότι τα μέτρα αμύνης των οργάνων της Κοινότητας προβλέπονται κατά των γενικών μέτρων των κρατών στα πεδία που δεν θίγονται από την ολοκλήρωση, τα οποία όμως ασκούν την επίδρασή τους στο πεδίο της Συνθήκης.

Δ) Ίση πρόσβαση στην παραγωγή

Οι προσφεύγουσες θέλουν να εξασθενίσουν ακόμη περισσότερο, με άλλο τρόπο, την απαγόρευση των επιδοτήσεων και την αρχή του άρθρου 2. Το πράττουν επικαλούμενες το άρθρο 3: «τα όργανα της Κοινότητας οφείλουν να εξασφαλίζουν σ' όλους τους καταναλωτές της κοινής αγοράς που ευρίσκονται σε παρεμφερείς συνθήκες ίση πρόσβαση στις πηγές παραγωγής», και το άρθρο 70, παράγραφος 1, όπου γίνεται επίσης λόγος για καταναλωτές που βρίσκονται σε συγκριτικώς όμοιες συνθήκες στους οποίους πρέπει να προσφέρονται συγκριτικώς όμοιοι όροι τιμών.

Οι προσφεύγουσες συνάγουν το συμπέρασμα ότι η Συνθήκη επιτρέπει την αντιστάθμιση μιας μειονεκτικής εγκαταστάσεως και άλλων μειονεκτημάτων εκμεταλλεύσεως (δυσχέρειες εκμεταλλεύσεως ορισμένων ορυχείων) υπό μορφή ιδιαιτέρως ευνοϊκών τιμολογίων έτσι ώστε οι φυσικώς μειονεκτικές επιχειρήσεις να τίθενται σε παρόμοια θέση με εκείνη των οικονομικώς υγιών επιχειρήσεων. Κατά συνέπεια, η γνώμη αυτή ματαιώνει τους στόχους του άρθρου 2. Αν οι ειδικές δυσχέρειες των επιχειρήσεων μπορούν να αντισταθμισθούν με ειδικά πλεονεκτήματα, τίποτε δεν έχει αλλάξει σε σχέση με την κατάσταση πριν από τη δημιουργία της κοινής αγοράς. Εντούτοις, ο δεδηλωμένος σκοπός της Συνθήκης είναι η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αλλαγών της κοινής αγοράς για την πραγματοποίηση ορθολογικότερης κατανομής της παραγωγής.

Δεν υπάρχει λόγος να λεχθεί ότι η αναζήτηση αυτής της αλλαγής των δεδομένων καταστάσεων μπορεί να συνεπάγεται δυσχέρειες για ορισμένες επιχειρήσεις για τις οποίες η Συνθήκη και η Σύμβαση προβλέπεουν επίσης ειδικές ενισχύσεις. Το πεδίο εφαρμογής κυβερνητικών ειδικών μέτρων υποστηρίξεως, παραδείγματος χάρη υπό τη μορφή τιμολογίων υποστηρίξεως, μπορεί επομένως βάσει της απόψεως των προσφευγουσών, να επεκταθεί μέχρι σημείου αποκλεισμού κάθε αλλαγής στην κοινή αγορά. Μπορεί επομένως να πρόκειται μόνον για διαπίστωση μέχρι ποίου σημείου είναι ανεκτές οι εξαιρέσεις από την αρχή του άρθρου 2 καθώς και από την απαγόρευση επιδοτήσεων του άρθρου 4.

Ε) Καθορισμός των πιο χαμηλών τιμών

Οι παρατηρήσεις αυτές εφαρμόζονται κατά τον ίδιο τρόπο και στην άποψη των προσφευγουσών ότι ο κανόνας του άρθρου 3, γ, κατά τον οποίο πρέπει να τηρείται ο καθορισμός των πιο χαμηλών τιμών, δικαιολογεί τα ειδικά τιμολόγια για τις επιχειρήσεις που μειονεκτούν λόγω της θέσεως εγκαταστάσεώς τους.

Υπενθυμίζω, περαιτέρω, σχετικά με αυτό το επιχείρημα το άρθρο 62, σύμφωνα με το οποίο η Ανωτάτη Αρχή μπορεί να εγκρίνει αντισταθμιστικές καταβολές μεταξύ διαφορετικών επιχειρήσεων για να αποφευχθεί η διαμόρφωση της τιμής του άνθρακα στο επίπεδο του κόστους παραγωγής των ορυχείων των δαπανηρότερων στην εκμετάλλευση, των οποίων η διατήρηση σε λειτουργία αναγνωρίζεται προσωρινώς αναγκαία για την επίτευξη των σκοπών που ορίζονται στο άρθρο 3.

Η διάταξη αυτή αποδεικνύει ότι η επιρροή την οποία ασκούν επί των τιμών οι επιδοτήσεις δεν είναι καθόλου άγνωστη στη Συνθήκη. Αλλά δεν πρέπει να λησμονούνται οι προϋποθέσεις που απαιτούνται γι' αυτό και προπαντός η προσωρινότητα αυτών των μέτρων και η μέθοδος η οποία επελέγη για τη χρηματοδότηση: πρέπει να γίνουν αντισταθμιστικές καταβολές.

Η διάταξη αυτή ενσωματώνεται χωρίς δυσκολία στο σύστημα της Συνθήκης, που σκιαγράφησα πιο πάνω, σε θέματα ενισχύσεων και επιδοτήσεων. Κατόπιν όλων αυτών δεν μπορεί να γίνει λόγος ότι τα ειδικά τιμολόγια μπορούν να δικαιολογηθούν για ορισμένες επιχειρήσεις, λαμβανομένων υπόψη των στόχων του άρθρου 3, γ.

ΣΤ) Επέκταση και βελτίωση της παραγωγής

Με δυο λόγια μπορεί τέλος να αποκρουσθεί το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι η κατάργηση των ειδικών τιμολογίων θα εμπόδιζε την επέκταση και τη βελτίωση της παραγωγής που αναφέρονται στο άρθρο 3: όχι μόνον το άρθρο 3, ζ, αλλά επίσης και το άρθρο 54 αποδεικνύουν σαφώς ότι δεν πρέπει να γίνεται προσφυγή σε μόνιμες ενισχύσεις και επιδοτήσεις για την πραγματοποίηση των στόχων της Συνθήκης.

Ζ) Επιλογή του τόπου αφετηρίας υπολογισμού των εξόδων μεταφοράς

Αν, επ' ευκαιρία της οικονομικής αρχής της Συνθήκης, έγινε αναφορά στο άρθρο 60 και αν, επ' ευκαιρία της δυνατότητας των επιχειρήσεων να χειρίζονται τον τόπο εγκαταστάσεώς τους, επιστήθηκε η προσοχή στην επιλογή του τόπου αφετηρίας υπολογισμού των εξόδων μεταφοράς, θα πρέπει να λεχθεί επί του θέματος αυτού ότι υπάρχει σημαντική διαφορά όταν η Συνθήκη επιτρέπει στις επιχειρήσεις να προβαίνουν σε τέτοιο χειρισμό βάσει των δικών τους φυσικών όρων παραγωγής ή όταν η τροποποίηση των συνθηκών αυτών επιτρέπεται κατόπιν εξωτερικής ενέργειας επί της επιχειρήσεως. Κατά τη γνώμη μου, η Συνθήκη αποκλείει προδήλως την τελευταία αυτή περίπτωση. Από το γεγονός ότι η Συνθήκη δημιούργησε μια εξαίρεση από μια οικονομική αρχή ακόμη πιο αυστηρή με το να επιτρέψει την επιλογή του τόπου αφετηρίας υπολογισμού των εξόδων μεταφοράς, δεν μπορεί να συναχθεί ότι, επιτρέποντας αυτό, δέχθηκε την ακόμη μεγαλύτερη δυνατότητα επιρροής που ασκείται από το κράτος ή τουλάχιστον εξωτερικής επιρροής για την επιχείρηση επί των συνθηκών γεωγραφικής εγκαταστάσεως.

Η) Κανονικός εφοδιασμός της κοινής αγοράς

Ερευνώντας και κρίνοντας τους βασικούς κανόνες της Συνθήκης, θα μπορούσε κανείς να θέσει το ζήτημα αν το άρθρο 3, α, είναι ικανό να απαμβλύνει κάπως την αρχή του άρθρου 2 και του άρθρου 4, δηλαδή όσον αφορά τις απαιτήσεις κανονικού εφοδιασμού της κοινής αγοράς.

Οι προσπάθειες αυτάρκειας της Κοινότητας είναι ασφαλώς ξένες στη Συνθήκη· αλλά δεν μπορεί να αποκλεισθεί ότι οι απαιτήσεις μιας ειδικής αγοράς αξιώνουν τη διατήρηση σε ορισμένο επίπεδο των διαφόρων πηγών εφοδιασμού εντός της Κοινότητας και ότι, λαμβανομένης υπόψη της ειδικής αυτής καταστάσεως, δικαιολογούν ειδικά μέτρα, παραδείγματος χάρη μέτρα υποστηρίξεως υπέρ αυτών των πηγών εφοδιασμού. Επιθυμώ να περιοριστώ εδώ μόνο στη μνεία αυτής της σκέψεως χωρίς να εμ-

βαθύνω, διότι δεν πιστεύω ότι οι παρούσες προσφυγές στηρίζονται σε επαρκή στοιχεία για την εφαρμογή αυτής της θεωρίας. Υπενθυμίζω ακόμη πόσο μικρό είναι το μερίδιο των Πυρηναίων στην παραγωγή σιδηρομεταλλεύματος για τη γενική κατανάλωση της Γαλλίας (βλ. παράρτημα του υπομνήματος αντικρούσεως, II, σ. 2)· σαφέστερη εικόνα θα έδινε η σύγκριση με τη συνολική κατανάλωση της Κοινότητας.

Θ) Απαιτήσεις της περιφερειακής πολιτικής

Ένα σημαντικό σημείο της τωρινής δίκης νομίζω ότι έγκειται στο νόμιμο ή μη χαρακτήρα ορισμένης περιφερειακής πολιτικής ενισχύσεως των ειδικών τιμολογίων. Η συζήτηση του προβλήματος αυτού καταλαμβάνει μεγάλο χώρο στα υπομνήματα των διαδίκων. Το Δικαστήριο θα πρέπει επομένως να αναρωτηθεί αν αυτή η άποψη μπορεί να δικαιολογήσει τα ειδικά τιμολόγια σύμφωνα με το άρθρο 70, τέταρτη παράγραφος.

Οι προσφεύγουσες δεν παρέλειψαν να επικαλεσθούν το άρθρο 80 της Συνθήκης ΕΟΚ, σύμφωνα με το οποίο, κατά την έρευνα των τιμολογίων υποστηρίξεως, η Επιτροπή μπορεί ρητά να λάβει υπόψη της τις απαιτήσεις μιας κατάλληλης περιφερειακής πολιτικής και τις ανάγκες υπαναπτύκτων περιοχών. Οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές είναι άγνωστες στη Συνθήκη ΕΚΑΧ, το άρθρο 70, τέταρτη παράγραφος, της οποίας εμφανίζει άλλωστε μεγάλη ομοιότητα με το άρθρο 80, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ. Η τοπική και περιφερειακή πολιτική δεν εμπίπτει στις αρχές της Συνθήκης που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την έκδοση αποφάσεως κατά το άρθρο 70, τέταρτη παράγραφος.

Ούτε υπάρχει άλλωστε εδώ ζήτημα νομικού κενού της Συνθήκης για το οποίο θα γινόταν επίκληση των αρχών της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας προκειμένου να συμπληρωθεί το κενό αυτό. Οι μνημονευθείσες αρχές και στόχοι της Συνθήκης ΕΚΑΧ αποδεικνύουν μάλλον ότι η βασική σκέψη των συντακτών της ήταν να ευνοηθεί σαφώς μια ορθολογική ανέλιξη και επέκταση της παραγωγής. Έτσι υπάρχει θεμελιώδης διαφορά μεταξύ της Συνθήκης ΕΚΑΧ, η οποία δημιουργεί μερική ολοκλήρωση, και της Συνθήκης ΕΟΚ. Εφόσον η τελευταία Συνθήκη έχει ως σκοπό τη δημιουργία πλήρους ολοκληρώσεως του συνόλου της οικονομικής ζωής των κρατών μελών, πρέπει αναγκαστικά να λάβει υπόψη τις ανάγκες μιας περιφερειακής πολιτικής που αποτελούν τμήμα της οικονομικής πολιτικής κάθε κράτους μέλους. Η Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα μπορούσε να παραμελήσει το σημείο αυτό διότι ήταν δυνατή μια περιφερειακή πολιτική των κρατών στον μη ολοκληρωμένο τομέα της οικονομίας.

Δεν υφίσταται εμπόδιο στο σημείο αυτό από το γεγονός ότι η Συνθήκη ΕΚΑΧ αφήνει, και αυτή επίσης, ορισμένο χώρο για να ληφθούν υπόψη τα τοπικά οικονομικά συμφέροντα ενός κράτους. Το περιεχόμενο του άρθρου 2 αποδεικνύει ότι η αρχή που περιλαμβάνεται σ' αυτήν τη διάταξη δεν είναι ανεπιφύλακτη και νομίζω ότι σ' αυτό το σημείο βρίσκεται χώρος όπου μπορούν να γίνουν σκέψεις περιφερειακής πολιτικής. Ασφαλώς δεν μπορεί να αγνοηθεί a priori ότι οι δυνατότητες που προσφέρονται εδώ είναι πολύ περιορισμένες.

Το άρθρο 2 διακηρύσσει την υποχρέωση να μην προκληθεί καμιά διακοπή στη συνέχεια της απασχολήσεως και να αποφευχθεί η πρόκληση θεμελιωδών και παρατεινομένων διαταραχών. Αυτό που προκύπτει πολύ σαφώς από τις διατάξεις της Συνθήκης, οι

οποίες προβλέπουν ενισχύσεις στους εργαζόμενους που αναζητούν νέα απασχόληση σε περίπτωση διακοπής της εργασίας, είναι ότι η πρώτη επιφύλαξη δεν μπορεί να νοηθεί υπό την αυστηρή έννοια της λέξεως. Δεν μπορεί επομένως από το άρθρο 2 να συναχθεί η υποχρέωση διατηρήσεως σε λειτουργία κάθε επιχειρήσεως. Αυτή η περικοπή επομένως του άρθρου δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη για να δικαιολογηθεί μια περιφερειακή πολιτική, διότι η Συνθήκη δεν δέχεται καθόλου να αποκλεισθεί το κλείσιμο επιχειρήσεων με μεταφορά των εργαζομένων.

Δεν απομένει επομένως παρά η επιταγή της αποφυγής των οικονομικών διαταραχών. Είναι αληθές ότι η επιφύλαξη αυτή είναι τόσο στενή στις προϋποθέσεις λειτουργίας της ώστε με τη βοήθειά της μόνον το κλείσιμο επιχειρήσεων ή η πολύ μεγάλης σημασίας μεταφορά εργαζομένων μπορούν να εμποδισθούν, αλλά αντιθέτως δεν μπορεί εδώ να θεμελιωθεί δικαιολογία για μέτρα υποστηρίξεως υπέρ ορισμένων επιχειρήσεων των οποίων το κλείσιμο δεν διακυβεύει την περιφερειακή πολιτική ενός κράτους ή ακόμη υπέρ επιχειρήσεων οι οποίες, ακόμη και χωρίς μέτρο υποστηρίξεως, έστω ίσως και υπό πιο δύσκολες συνθήκες, παραμένουν ικανές να επιζήσουν και δεν αντιμετωπίζουν τη μεταφορά τους.

Για τα προϋφιστάμενα ειδικά τιμολόγια επαναλήφθηκε ρητά στο άρθρο 10, έβδομη παράγραφος, της Συμβάσεως μια αντίστοιχη επιφύλαξη: οι προθεσμίες πρέπει να παρασχεθούν για την τροποποίηση των τιμολογίων κατά τρόπο ώστε να αποφευχθούν οι σοβαρές οικονομικές διαταραχές. Συγκρίνοντας το περιεχόμενο των δύο διατάξεων μπορεί μάλιστα να λεχθεί ότι το άρθρο 10, έβδομη παράγραφος, είναι λιγότερο αυστηρό από το άρθρο 2, διότι ομιλεί μόνο για «βαριά οικονομική διαταραχή» και όχι για «θεμελιώδεις και παρατεινόμενες διαταραχές».

Το άρθρο 10, έβδομη παράγραφος, δεν στερείται άλλωστε τελείως αντιφάσεων: αφενός, προϋποθέτει την ανάγκη τροποποιήσεως των ειδικών τιμολογίων ορισμένη στιγμή, πράγμα που προκύπτει από τον καθορισμό προθεσμίας, αφετέρου δε, ομιλεί για «αποφυγή» (επομένως όχι για μετριασμό) των οικονομικών διαταραχών. Νομίζω όμως ότι δεν πρέπει να δοθεί εδώ προέχουσα σημασία στη λέξη «αποφυγή». Τα τιμολόγια υποστηρίξεως που δεν είναι σύμφωνα με τη Συνθήκη δεν μπορούν να έχουν σε κάθε περίπτωση περιορισμένο χρονικά χαρακτήρα. Αν, ακόμη και μετά την παρέλευση αυτών των προθεσμιών, δεν μπορεί να αναμένει κανείς ότι οι επιχειρήσεις που ωφελήθηκαν από τις προθεσμίες αυτές μπορούν να διατηρηθούν με δικά τους μέσα στην κοινή αγορά, τα τιμολόγια δεν δικαιολογούνται πλέον, ακόμη και από άποψη περιφερειακής πολιτικής. Είμαι απολύτως σύμφωνος με τον αξιότιμο συνάδελφο Lagrange, ο οποίος περιορίζει κατ' αυτόν τον τρόπο τον θεμιτό χαρακτήρα μιας περιφερειακής πολιτικής ενισχύσεων με τη βοήθεια μέτρων υποστηρίξεως.

Τι προκύπτει από τις αρχές αυτές άμα εφαρμοσθούν στην προκειμένη περίπτωση; Οι διάδικοι υπέβαλαν στο Δικαστήριο με τα υπομνήματά τους πολυάριθμους υπολογισμούς, οι μεν προσφεύγουσες για να αποδείξουν ότι η κατάργηση των τιμολογίων θα τις υποχρέωνε να κλείσουν τις επιχειρήσεις τους ή θα τις εμπόδιζε να σχηματίσουν ανταγωνιστικές τιμές, η Ανωτάτη δε Αρχή για να αντικρούσει αυτούς τους ισχυρισμούς. Κατά την προφορική συζήτηση οι διάδικοι συζήτησαν επίσης εν πλάτει τις οικονομικές επιπτώσεις των τιμολογιακών μέτρων. Νομίζω όμως ότι το Δικαστήριο μπορεί να απαλλαγεί από την έρευνα των λεπτών αυτών υπολογισμών και την

επίδραση που ασκείται επί της αποδοτικότητας των επιχειρήσεων.

Κατά τις προφορικές συζητήσεις μάθαμε ότι η Compagnie des Hauts Fourneaux et Fonderies de Givors είχε οικονομικές δυσχέρειες μετά την άσκηση της προσφυγής της. Αλλά η Ανωτάτη Αρχή μας εξέθεσε κατά τρόπο πειστικό, κατά τη γνώμη μου, ότι το γεγονός αυτό δεν οφείλεται στην αύξηση των τιμολογίων της SNCF μετά την έκδοση αυτών των αποφάσεων από την Ανωτάτη Αρχή. Ήδη το 1954 και το 1955, όπως εξέθεσε η Ανωτάτη Αρχή χωρίς να αντικρουσθεί, η επιχείρηση αυτή υπέστη τόσο σοβαρές απώλειες ώστε η ύπαρξή της τέθηκε σε κίνδυνο, ακόμη και χωρίς τιμολογιακά μέτρα οι επιπτώσεις των οποίων είναι περιορισμένες σε σχέση με τον αριθμό των απωλειών της.

Όσον αφορά τις λοιπές προσφεύγουσες, δεν αρνούμαι ότι οι υπολογισμοί τους οποίους προσκόμισαν οι προσφεύγουσες με οδηγούν να αναρωτηθώ μήπως απειλείται η συνέχιση της εκμεταλλεύσεως των ορυχείων των Πυρηναίων. Όμως, δεν πρέπει να λησμονηθεί ότι στην ΕΚΑΧ τα μέτρα υποστηρίξεως τοπικού χαρακτήρα και τοπικής ενέργειας δικαιολογούνται μόνον αν είναι αναγκαία για να αποφευχθούν σοβαρές και απειλητικές οικονομικές διαταραχές. Αλλά δεν αποδείχθηκε ότι υπήρξε σοβαρή απειλή τέτοιων σοβαρών οικονομικών διαταραχών. Η Ανωτάτη Αρχή το συνάγει επίσης, κατά τρόπο κατανοητό, από το γεγονός ότι η κυβέρνηση αυτού του κράτους μέλους δεν κίνησε τη διαδικασία του άρθρου 37 για να αποφύγει τις θεμελιώδεις και παρατεινόμενες διαταραχές. Είναι επομένως προφανές ότι η κυβέρνηση αυτή δεν θεωρεί ότι απειλείται η περιφερειακή πολιτική της από τις τιμολογιακές αποφάσεις σε σημείο ώστε να έπρεπε να την κάνει σεβαστή μόνο σύμφωνα με τις αρχές της Συνθήκης.

I) Η αρχή της διατηρήσεως της κυκλοφορίας

Τέλος, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι τα επίδικα ειδικά τιμολόγια εισήχθησαν προς το συμφέρον των σιδηροδρόμων για να διατηρηθεί ορισμένη κυκλοφορία και, ακόμη και σήμερα, δικαιολογούν τη διατήρησή τους κατ' αυτόν τον τρόπο. Καταρχήν, τα τιμολόγια αυτά δεν θα έπρεπε για τον λόγο αυτό να συνδέονται με την ομάδα των ειδικών τιμολογίων του άρθρου 70, τέταρτη παράγραφος, διότι δεν πρόκειται για μέτρα υποστηρίξεως προς το συμφέρον ορισμένων επιχειρήσεων.

Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί καταρχήν να απορριφθεί. Για την εφαρμογή του άρθρου 70, τέταρτη παράγραφος, στα ειδικά τιμολόγια πρέπει να ληφθεί υπόψη αν τα ειδικά αυτά μέτρα είναι επίσης και προπαντός προς το συμφέρον των μεταφορέων. Έτσι, για την εκτίμηση των ειδικών τιμολογίων τίθενται προς συζήτηση κριτήρια ο έλεγχος των οποίων δημιουργεί αισθητές δυσχέρειες, όχι μόνο στο Δικαστήριο, αλλά επίσης και στην Ανωτάτη Αρχή. Αλλά, πράγματι, δεν μπορεί να αρνηθεί κανείς ότι με την αύξηση των τιμολογίων η ζήτηση της υπηρεσίας μεταφορών σε δεδομένη γραμμή μπορεί να μειωθεί πέραν ορισμένου επιπέδου, ή ακόμη και να σταματήσει τελείως, διότι η τιμή αυτής της υπηρεσίας μεταφορών θα δημιουργούσε οικονομικές δυσχέρειες σ' αυτόν που θα τις χρησιμοποιούσε. Ο μεταφορέας που εργάστηκε μέχρι τότε κατά τρόπο ακόμη αποδοτικό σε ορισμένη διαδρομή, έστω και εφαρμόζοντας μειωμένο τιμολόγιο, υφίσταται από το γεγονός αυτό απώλεια εσόδων η οποία μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την αποδοτικότητα αυτής της γραμμής.

Η ειδική αυτή κατάσταση που για να γίνει κατανοητή απαιτεί την εκτίμηση τόσο της

οικονομικής καταστάσεως του παραλήπτη των μεταφερομένων εμπορευμάτων όσο και αυτήν του μεταφορέα θα μπορούσε να δικαιολογήσει τη διατήρηση των ειδικών τιμολογίων.

Νομίζω όμως ότι οι πιο πάνω περιπτώσεις δεν δίνουν λαβή σε εμβάθυνση στο πρόβλημα διότι δεν μπορούν να συναχθούν από την επιχειρηματολογία των προσφευγουσών λεπτομερή στοιχεία για να υποστηριχθεί αυτή η άποψη, τουλάχιστον κατά το μέτρο που αμφισβητείται η οικονομική κατάσταση των μεταφορέων.

3) *Συμπέρασμα*

Και για τις τρεις υποθέσεις καταλήγω έτσι στο συγκλίνον συμπέρασμα ότι δεν μπορεί να αποδειχθεί ότι η Ανωτάτη Αρχή παραβίασε τη Συνθήκη κατά την εξέταση των επιδίκων ειδικών τιμολογίων. Στην παρούσα διαδικασία δεν αποδείχθηκε ότι αντίθετα προς την εκτίμηση της Ανωτάτης Αρχής, η οποία έδωσε σε ορισμένα σημεία λαβή για νομικές επικρίσεις, τα γαλλικά ειδικά τιμολόγια ήταν σύμφωνα με τις αρχές της Συνθήκης και ότι επομένως δεν μπορούσε να απαιτηθεί η τροποποίησή τους.

4) *Προθεσμίες που παρασχέθηκαν για την τροποποίηση των ειδικών τιμολογίων*

Έτσι απομένει μόνον ο λόγος ακυρώσεως ότι οι παρασχεθείσες από την Ανωτάτη Αρχή προθεσμίες για την κατάργηση ήταν εξαιρετικά βραχείες. Καθόσον βλέπω ο λόγος αυτός προεβλήθη για πρώτη φορά και χωρίς άλλο σχόλιο στο υπόμνημα απαντήσεως, ως εκ τούτου είναι εκπρόθεσμος και δεν μπορεί να εξετασθεί. Πάντως, πάσχει και άλλο ελάττωμα που αποκλείει την έρευνά του από το Δικαστήριο.

Στις αποφάσεις της Ανωτάτης Αρχής αναγράφεται, για να αιτιολογηθούν οι προθεσμίες που υπολογίσθηκαν κατά διαφορετικό τρόπο ανάλογα με την περίπτωση, ότι πέραν της διατάξεως του άρθρου 10, έβδομη παράγραφος, αντιμετωπίσθηκαν οι ποικίλες καταστάσεις των επιχειρήσεων για να καθορισθούν οι προθεσμίες. Δεν υπάρχει καμιά ένδειξη για τις λεπτομέρειες και τα στοιχεία που επεδρασαν στην εκτίμηση της Ανωτάτης Αρχής.

Φρονώ όμως ότι το γεγονός αυτό δεν έχει σημασία για το Δικαστήριο διότι εδώ πρόκειται για απόφαση η οποία στηρίζεται στην «εκτίμηση της καταστάσεως που απορρέει από οικονομικά γεγονότα και περιστάσεις». Δεν μπορεί να κριθεί αν υφίσταται οικονομική διαταραχή και σε ποιό μέτρο μπορεί να αναμένεται παρά μόνο με συνολική εκτίμηση, η οποία περιλαμβάνει τις επιπτώσεις όλων των ομοίων τιμολογιακών αποφάσεων και όχι μόνον εκείνων που προσβάλλονται εδώ. Επομένως, αυτό το μέρος των αποφάσεων δεν μπορεί να προσβληθεί παρά με την αναλυτική έκθεση των λόγων ακυρώσεως περί καταχρήσεως εξουσίας και περί έκδηλης αγνοήσεως της Συνθήκης κατά το άρθρο 33, πρώτη παράγραφος, δεύτερη περίοδος. Εν προκειμένω, αυτό δεν συντρέχει και συνεπώς δεν υπάρχει κανένας λόγος να ερευνηθεί περισσότερο αυτός ο λόγος ακυρώσεως.

V — Γενικό συμπέρασμα

Μετά τη μελέτη όλων των προβαλλομένων από τις προσφυγές λόγων ακυρώσεως καταλήγω στο εξής γενικό συμπέρασμα:

Προτείνω στο Δικαστήριο την απόρριψη των προσφυγών ως αβάσιμων.